

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . . . 5 „ — „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy óra . . . . . — „ 85 „
 Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:
PÉCSSETT, Király-utca 4. sz.
 Az arany hajó szállodával szemben.
 hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
PÉCSSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Keziratok vissza nem adtnak

Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek tő

Népiskolák államosítása.

Pécs, 1895. április 19.

(*) Mióta Magyarország élvezi azt a talmi önállóságot, a népiskolákra nézve csak Magyarország első kultusz-miniszterének, az ideális Eötvös Józsefnek voltak nagyszabású és praktikus tervei; az utána következett reszort miniszterek csak rontottak azon, a mit a hivatottsággal bíró és nemzetét igazán szerető nagy államférfiu alkotott.

A községi iskolák rendszere lett volna az alap, a melyen ki lehetett volna építeni teljes állami önállóságunkat. Hisz már egy generáció nőtt fel azóta, a kik — sajnos — szívvel lélekkel nem mind magyarok, mert hat az iskolák sem voltak magyarok.

Helyes volt az alap, de a további építkezés silány volt, bátortalan és öntudatlan volt a kivitel, és a nagy férfiu kora halála rendszerének bukását is jelenté.

Pedig mi nálunk, a hol nem is nagy községek két, néha három felekezeti iskolát tengetnek, melyeknek feladatát egy jó községi vagy állami iskola eredményesebben elvégezné: ez volna a megoldandó kérdések sarkpontja

De hát nálunk az az elv járta, hogy a kecske is jóllakjék, a káposzta is megmaradjon és innét van az, hogy a népiskolai törvény 27 éves életbelépése távolról sem mutat oly haladást, a milyent az akkori nemes felbuzdulástól vártunk és várni fel voltunk jogosítva.

Képviselők és a miniszter egyaránt megerősítik, hogy a felügyelet hiányos s nem hogy fejlődött volna, hanem határozottan hanyatlott. Az iskolák pedig elégtelenek, tanítóhiány van, az oktatás eredménye tehát nem kielégítő.

Az új miniszter a népoktatási törvény revíziójában keresi az orvoslást. Helyes, de ez a revízió csak úgy leendő gyökeres, ha az alapot megváltoztatjuk, vagyis a népiskolák államosítását keresztülvisszük az egész vonalon.

A mostani törvény legnagyobb hibája, a mely minden fejlődést megakaszt, hogy midőn a köz-

oktatást állami jognak deklarálja, a köteleességet szívesen áthárítja a felekezetekre, nemzetiségekre, egyesekre a nélkül, hogy elegendő kautélákról gondoskodnék.

Igy például a felekezeteknek az oktatásra szükségük van saját vallási szempontjukból. következőleg az iskolatartás jogát tőlük elvitatni már csak azért sem lehet, mert ezek előbb gondoltak a közoktatás szükséges voltára, mint az állam, a melynek az, polgári érdekéből, nem csak joga, hanem kötelessége is. De az már nem áll, hogy ezeknek kizárólagos kötelessége a közoktatásról gondoskodni. Ez a kötelesség egyesegyedül az államé marad.

Az állam — igen helyesen — kimondotta törvényileg az általános iskolakötelezettséget, de az elvből nem vonta le a helyes következtetést, hogy elégséges és könnyen hozzáférhető ingyenes állami oktatásról gondoskodjék.

Erre a meggyőződésre még most sem jutottak el, vagy nem akartak eljutni. Mert lássuk, mit tesz az állam? Tűr, mint eddig tette, mert a törvény egyébre nem jogosítja fel. Lehet abban az iskolában a legféltelenebb nemzetiségi izgatás fészke, a tanfelügyelő legfeljebb megintheti az iskolai hatóságot; mivel azonban a tanfelügyelőnek, a ki az iskolákkal szemben az államhatalmat képviseli, végrehajtási joga nincs, marad minden, mint volt.

A felekezeti iskolákat különben is a legszegényebb néposztály tartja fenn, és viseli a terhek tulnyomó részét kizárólag, a nagybirtokos, a tőke, a nagyipar, az intelligencia alig járul ehhez valamivel.

Nagy Eötvösünk husz millió forintot kívánt a törvényhozástól, hogy állami iskolákat állíthasson, de mivel az akkori parlament nem szavazta meg, így hát maradtunk a feldozási politikánál. Pedig ez a teher nem lett volna oly nagy, mint a mostani iskolafentartóké.

A példa megmutatja:

Van egy község, melynek 370 a lélekszáma. Van 42 tankötelese, egy tanítóval bíró 6 osztályu népiskolája. A tanító fizetését vegyük 400 frttal. A község határában van egy nagy uradalmi

birtok, melynek tulajdonosa rom. kath., bérlője izraelita, a ki nem lakik a faluban. A tanító fizetése aztán így áll elő: Minden pár fizet 15 krt, 16 liter búzát, 4 liter bort. Tandíjba 1 frtot, 32 liter kukoricát és fejenként egy köbméter fát. Így aztán megcsik, hogy ebben a községben, hogy egy ref. felekezeti iskola fennállhasson, a telkes gazda, kinek véletlenül egy gyermeke van, 2 frttal, és a borju pásztor, kinek több gyermeke van, tíz forint értékkel tartozik járulni. Ellenben a nagybirtokos, a virilista az iskolatartás terhét éppen nem érzik.

Wekerle, a nagynak kikiáltott finánc-genie, már pedzele a baj gyökerét, midőn kimondotta, hogy az állam adók sulya távolról sem nyomja oly sulyosan a polgárokat, mint a felekezeti szolgáltatások terhe.

Itt van a baj gyökere, az aránytalan kivételeket csakis az államosítással lehet megszüntetni.

Mert ha állami érdeket képez a népoktatás általánossá tétele, viselje és érezze annak terhét az állam minden polgára, az egész ország. Ide célt az Eötvös József b. az 5%-os iskolai adóval.

Az állam — sajnos — még nincs abban a helyzetben, hogy e célra a közjövödelmekből évi 30—40 milliót elszakíthasson, mert kell Mannlicherekre. Eppen azért kapva-kap az alkalmon, hogy a felekezetek e célra 16—20 milliót áldoznak. De hogyan? Erre különben a fenti példában rámutattunk.

Az államosítás leghőbb barátai azzal állanak elő: kár hogy nincs reá pénz? Hogy ne volna? Hiszen állampolgárok viselik ma is annak terhét, csak hogy szörnyű igazságtalan arányban. Hozza be az állam az iskolai adót, mely minden állampolgárt kötelezzen, hogy a mely terhet most sulyosabb részben — a közadózástól felmentett napszamos osztály visel, érezze a nagybirtok, a nagytőke, nagyipar, az értelmiség s általában minden állampolgár. Állítson minden község iskolát, a mennyi a népesség számának megfelel és akkor követelje meg, hogy mindenki iskoláztassa gyermekét — ingyen. Akkor a mely terhet a gazdagabb osztály a vagyontalanokra háritott, visszahárul azokra, a kiket megillet; akkor nem lesz

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Esküvő előtt.

Ha Elepy Adorján ur tulajdonképpen, igazi gavallér lett volna, a gavallér szót nem párbajképes értelemben használva, hanem egy igazán tetőtől talpig becsületes embernek a jellemzésére, hát akkor a helyett, hogy dorbézolna nap nap után a kievárosi vendéglőben és az utolsó forintjait odadobálná a cigánynak, hát e helyett keresne magának valahol valami tisztességes munkát ha egyebet nem, hát elmenne napszámba és a szép Ilonkának azt mondaná: — Csak egy falat kenyert tudok magamnak megkeresni, de a fele a tiéd mindennap, ha most szegénységemben, nyomorúságomban is szeretsz, ha a szíved most sem fordul el tőlem, ha a mit ígértél, hogy csak az enyém leszel, most is meg akarod tartani.

De hát persze, ezt nehezebb dolog lett volna megcselékedni, mint adni a busuló szerelme és megszálltatni magát kivilágos-kivirradatokig.

Ambár egyelőre csak talált Adorján ur valami félig-meddig elfogadható mentséget a saját lelkiismerete számára, a mely néhanapján mégis csak kezdte éreztetni becses jelenlétét.

Azzal hallgattatta el ilyenkor, hogy az őt ért csapás fájdalmát tompítani kell a mámorral.

Igen, neki szüksége van a mámorra, mert mikor a gazdag emberből egyszerre koldus lesz, hát ezt az átmenetet nem lehet csak úgy könnyedén,

zökkenés nélkül megcsinálni. Meg azt sem lehet csak úgy könnyen eltűnni, hogy az, akit az ember szeretett, a más menyasszonya legyen.

Igaz ugyan, hogy ez az utóbbi dolog tisztán Adorján uron állott s csak magára vethet, a miért hogy Ilonkát elveszítette, de bizony azért mégis van abban valami jól eső gondolat, ha az ember a maga hibáját szépen ráfoghatja másra s az is jól esik, mikor hallgatva a cigány jó régi nótáit, lassanként belediktáljuk a lelkünkbe, hogy busulunk valakiért, a hűtlen, csalfa leányért, a ki elhagyott, megcsalt.

Persze csak a nóta szerint. Ámbár az Adorján ur kedves nótájának első két sora illik is arra a szép szőke leányra, a kiért mostanában úgy elbusulja magát.

A szőke kis lány valójában szomorú s Adorján ur úgy érzi, hogy a száraz fából az ő fájdalomtól sajtó lelkének igaz szavát csalja ki a cigány, mikor huzza:

Szőke kis lány mért vagy olyan szomorú?
 Hisz' fejedem a menyasszony-koszoru,
 Koszorúból tépj ki egyet
 Tépd ki azt a ufelejtset —
 Ugy eredj az esküvőre,
 Én pedig a temetőbe
 Ugy megyek! —

Tulajdonképen Adorján urnak egyelőre semmi kedve sem volt a temetőbemenéshez. Inkább csak szerette volna mámorában maga előtt is úgy tüntetni fel a dolgot, mintha a megcsalt fél valójában ő lenne s Cserey Ilonka tisztán azért menne most férjhez máshoz, mert ő tönkrement.

Szóval azt a nyomorult önzést, mely a férfiszerelemben, még a legtisztábban is olyan közel fér-

közik a szívhez, azt szerette volna úgy tüntetni fel, mint szegény Ilonka szívének kizárólagos tulajdonát. Hogy a szakításból az ő becsülete tisztán, legalább a világ szeme előtt tisztán kerüljön ki, hát nem bánta volna, ha egy alattomban el tudta volna hitetni az emberekkel, hogy ő az áldozat.

Persze annyira gavallér volt, hogy nem beszélt. Nem, csak mosolygott, mikor egy-egy bizalmasabb barátja kérdezte, hogy mi lesz Ilonkával?

— Mi lesz? Hát boldog lesz azzal, a kibe hozzá megy!

A gavallér ur nem beszélt a leányról semmi rosszat. Csak mutatta, mintha az áldozata lenne.

De bezzeg azt a levelet nem mutatta meg, a melyet a leány irt hozzá, akkor azon a szomorú téli napon, mikor Adorján ur feje fölött teljesen összecsaptak a váltóhullámok.

Pedig az a levél érdekes világot vetett volna arra, hogy miféle áldozat Adorján ur!

Az volt abban megírva, hogy a leány, most, hogy szerencsétlen koldus lett, még jobban szereti, mint azelőtt, százszor jobban és szívesen koldul is érte, csak vele lehessen s hogy a legnagyobb nyomorúságot is gyönyörűségnek nézi, ha vele megoszthatja, ha őt szeretheti továbbra is.

És arról a levélről is hallgatott, a melyet ő irt Ilonkának erre a rajongó levélre, holott el is dicsekedhetett volna vele, mert mintája volt a modern szerelem „Hazugságok“ című kézikönyve egy fejezetének:

— Drága Ilonkám! Maga egy nagy idealista, a ki az életet játéknak nézi és azt hiszi, hogy a szerelem az életben is úgy folytatódik, mint a regények-

60 tankötelesnek 3 nyomorgó rossz, henem egy állami felügyelet alatt álló jó iskolája; akkor ne engedje meg, hogy a felekezetek e célra igazságtalan adóval terheljék meg az állampolgárokat. A felekezet gondoskodik a vallásos oktatásról: ez az ő kötelessége, az állami feladatot pedig ne cédálja az állam senkinek. Így gyorsan és jól lehet államosítani.

Hirek.

Pécs, 1895. április 19.

— **(Öngyilkos honvéd.)** Már egészen megszokottá válik, hogy a szegény agyonhurcolt, végig csigázott katona gyerek, ki retteg felebbvalójától, s azon igyekszik, hogy minél jobban eleget tegyen a kiválmaknak, végre megújja az elviselhetlen állapotot, kezébe vessi szolgálati fegyverét — s agyonlövi magát. Egy újabb áldozata a kaszárnyának fekszik a kórházban kihűlt testtel. Bodor János, szalántai illetőségű, 24 éves honvéd (küldönc), ki már 2 éve eszi a komiss kenyeret, s szolgálja azt tehetőséghez képest, szálka volt mindig felebbvalói szemében. Már az, szolgálati őrmester folyton pirongatta, egy mozdulatával sem volt megelégedve, — de miért? azért, mert az őrmestert meg egy felsőbb régióból rángatták le tiz körméről, mért nem ügyel a legénységre, szóval a közmondás érvényesül katonáknál: „Fejétől büdösödik a hal!” A tiszt nem tartja érdemének a közvitézzel vessződni, — szidja az őrmestert, — az pedig a kapa-kaszához, nem pedig a dróton rángatáshoz szokott közharcost. Tegnap délelőtt gyakorlaton volt Bodor János, próbálgatta így is, úgy is a fegyverforgatást, — de bizony nem ment sehogy sem; az lett a vége, hogy hazajövet három másik társával újra sorba állították, tanulnak meg azt, mit a gyakorlótéren nem tudtak. Már most tekintve azt, hogy egész délelőtt talpon voltak, nem csoda, hogy így elcsigázott testtel, még úgy sem ment. Ennek az lett az eredménye, hogy Bodor Jánost hat órai kurtavasra büntette az őrmester ur Marx, mit is esti 7 óraker kellett volna megkezdnie Bodornak. De már est nem várta meg, mert röviddel 6 óra után szolgálati fegyverével szíven lőtte magát, s szörnyet halt! A kiszívott katonát beszálították a kórházba.

— **(A pécsi kereskedelmi és ipar-kamara.)** f. hó 23-án kedden d. u. 3 óraker a kamara saját házában (Perczel- és Kisfaludy-utca sarkán) rendes közület tart. A napirend tárgyai: Elnöki előterjesztések. A kamarai iroda ügyforgalmi jelentése. Tárgyalási ügyek. A kereskedelemügyi miniszter leirata a kizárólag terheket szállító kocsik keréktálp-szélességének megállapítása tárgyában. Ugyanannak leirata Nagy-Harsány község vásári helypénzdíjszabályzatának véleményezése iránt. Ugyanannak leirata Döbrököz község 2 országos vásár engedélyezése iránt való kérelmének véleményezése iránt. Ugyanannak leirata az egyetemes kamarai ülések szervezése iránt tett kamarai felterjesztésre. Ugyanannak leirata a kaposvári tavaszi vásár napjának áthelyezése ügyében. Ugyanannak leirata a házadómentességi idő meghosszabbítása iránt tett kamarai felterjesztésre.

ben. Pedig hát az élet egy komoly dráma, melynek főpassziója abban áll, hogy azokat buktassa el, a kik talán legméltóbbak lettek volna az emelkedésre. Engem már elbuktatott, most jönne sorra maga, ha velem tartana, ha az én nyomomat akarná követni, de kérem mindenre, ami szent, hogy ezt ne tegye. Oh ne tegye. Látja én sokkal önzetlenebbül szeretem magát, semhogy ezt kívánám. Szerelmünket nem akarom kitenni annak, hogy a nyomoruság hidege bimbójában fagyaszsa meg! A mi utaink elváltak. A szalmakunyhóról és az egy falat barna kenyérről szóló mese nem nekünk való. Mi már azon túl vagyunk, hogy ne tudnánk, hogy a boldogsághoz egy pár ezer forint is kell évente. Nekem pedig semmim sincs, magának sincs — hát ha belésszakad is a szivem, de lemondok magáról...

És a nagylelkű ur lemondott. A szegény leány pedig első dühében s kétségbeesésében odadobta a kezét annak, a ki először kérte: Fekete postatiszt urnak.

Persze, hogy már másnap, mikor dűhe lecsilapult, megbánta, de hát bajos volt a dolgon segíteni.

Adorján ur pedig nagy örömben, hogy végképpen lerázta magáról a terhet, még jobbitően iszogatótt a korcsmákban és míg a világ előtt adta a szive martirját, a ki áldozatot hoz a szerelmének, mig korhelykedik, hát azalatt egypár embekpec bistatására, a kik „házasságok”-ban utaztak, kezdett asszal a terffel foglalkozni, hogy hogy is lenne az, ha ő szépen elvonná a Blaumann Erna kisasszonyt, a milliomos vén seidő szappanos kikeresztelkedett leányát, a ki előtt az ur csak a predikátumoknál kezdődik, s a ki kijelentette, hogy csak gentry-em-

Ugyanannak leirata Berkesd baranyamegyei község által vásárendélyezés iránt való kérelmének véleményezése végett. Az ezredévi országos kiállítás igazgatóságának átirata a háziiparnak az ezredévi kiállításban való képviseltetése ügyében. A kamara múlt évi számadásának előterjesztése. A marosvásárhelyi társ kamarának átirata a házalás és vándoripar szabályozása érdekében tett felterjesztésének pártolása iránt. A kolozsvári társ kamarának átirata a gyógyárakkal való kereskedés tárgyában kibocsájtott szabályrendelet módosítása érdekében tett felterjesztésének pártolása iránt. A pécsi ipartestület beadványa a kisiparosoknak a milleniumi kiállításban való részvétele ügyében. Csongrád megye törvényhatóságának átirata 30 literes ürmérőnek a hitelesítő ürmértékek közzelendő felvétele ügyében tett felterjesztésének pártolása iránt. A m. kir. földtani intézet átirata agyagminták gyűjtése iránt. Az országos kereskedelmi és iparcsarnok átirata az általa rendezendő keleti kirándulásban való részvétel ügyében. Schimmelpfeng W. beadványa az üzleti tudakozódási ügy rendezése ügyében. Bachrach és Harfner beadványa számlabélyegző gépnék a pécsi adóhivatalnál leendő felállítására iránt.

— **(A Stern Károly)** pécsi ügyvéd ellen család és okirathamisítás miatt indított büntető ügyet ma küldte föl a pécsi kir. törvényszék a kir. ítélőtáblára, hol Váry Gyula táblabírónak lett kiosztva. E büntető ügyben, mint arra olvasóink is emlékeznek, a vádlott ügyvédet a kir. törvényszék mindenféle vád és következmények alól fölmentette s ez ellen a fölmentő ítélet ellen a kir. ügyészség élt föllebbezéssel.

— **(Temető a víz alatt.)** A budai külvárosi újtemetőt annyira elborította a víz, hogy a kiásott sírokból vederrel kell kimeríteni a vizet, mielőtt a koporsót behelyeznék. Nézetünk szerint ezeknek a botrányos és egészségügyi szempontokból nagyon is kifogásolható állapotoknak csakis a temető áthelyezésével lehetne véget vetni. Különben is ez a temető nagyon utjában van a város terjeszkedésének, és ki vánatos lenne, ha ott a torony alatti épületben foglalkoznának egy új központi temető létesítésének az eszméjével, addig is, míg a halottégetés divatba jönne. Talán arra a sátoztábor felé kerülne ennek is hely.

— **(A sétatéri kioszk)** tervet elfogadtatván. legközelebb közzé tessük az ajánlati hirdetményt oly értelemben, hogy a kioszkot még ez évben átadhas-sák rendeltetésének. A csinos kis épületecske a felső sétatérnek arra a helyére jön, a hol most a kut van.

— **(A bioska.)** Húsvét hétfőjén történt Kis-Kozáron, hogy a lottani korcsmában mulató szalántai legények, számszerint 16-an össze-vissza szurkálták Kolompár József kiskozári legényt, csupán azért, mert a lányoknál több sikereket ért el, mint a megtámadók valamennyien. A dühös és berugott suhancok széthasították a szegény Kolompár száját, szemét kiszúrták, fejét több helyt meglékeltek. A tönkresilányított legény azóta a pécsi kórházban él a halál közt lebeg, a hősök pedig valamennyien az ügyészség fogházában várják a leszámolást a földi igazságszolgáltatással.

— **(Öngyilkos révész.)** Tolnáról írják nekünk, hogy húsvét hétfőn esti 8 óraker Fondi Ferenc tolnai lakos, a dombori hajóállomás melletti gógai átkelés révésze, fegyverével a szájába lőtt és rögtön meghalt. Hat gyermeket és özvegyet hagyott hátra. Öngyilkosságának okát még nem tudják.

berhez megy feleségül, mert a pénzt csak azok tudják megbecsülni, a kiknek nincs s a pénz kedvéért azok azután megbecsülik az asszonyt is, a kit vele kapnak.

Erna kisasszonynak emez általános elveihez Adorján urral szemben még az a csekély ok is járult, hogy halálosan szerelmes volt belé a kis fonynyadt leányka úgy, hogy Adorján ur egész biztosra vehette a dolgot.

S pláne milyen kapóra jönne most ez az egész. Ilonka jegyet váltott Feketével, ő pedig jegyet vált Ernával. Mintha csak elkeseredésében tenné, holott egy nyugalmas, biztos. sőt fényes élet követi nyomon ezt az elkeseredett lépést.

A szentálok tisztában is voltak már Adorján urral, ugyannyira tisztában, hogy a kölcsönpénzeket, a gazdag házasság reményében, maguk tukmálták rá.

Adorján ur pedig fejedelmi méltósággal fogadta a kedves bankókat.

Persze nem sokáig tartotta őket magánál! Ki akarja magát mulatni legénységében! Azaz inkább busulni!

Hadd muzsikálja ki a cigány a szivéből a bubánatot, azután majd odaáll az oltár elé azzal a fakó, ványadt tereméssel!

Ugy, a hogy az a szép leány oda fog állni azzal a nyavalyás postással.

Hej, ha így ilyenkor eléje kerülne az a nyápic legény, a kire mégis csak gyűlölettel gondol, mikor az eszébe jut, hogy az fogja magához ölelni nemsokára azt a szép, kívánatos leányt, a ki viruló szépségével, üde fiatalágával olyan lesz e mellett a

— **(Festik a sétatéri padokat.)** legalább így értesültünk illetékes helyről. Jó lesz tehát addig is, míg a friss festék megszáradna, óvatosan igénybe venni a pihenő helyeket.

— **(Vívási kurzus.)** Menyhart Béla, volt ca. és kir. hadnagy május 1-től kezdve vívó tanfolyamot rendez a „Hattyu” kis termében. Kezdők a 30 órára tervezett kurzusért 6 frtot, gyakorlók havonként 3 frtot fizetnek.

— **(Banda.)** Csakugyan egy egész cigánysereg tartotta félelemben 1890. év október havában Graléd (Tolnamegye) községet. Napról napra, hol itt hol ott tüntek el tárgyak, végre Lakatos Péter, Ferenc, Tajkóna Tamás, Sárközi Kovács János személyében elfogta a cirkáló csendőrség az ipszékét. Hat rendbeli nagyobb betörésért álltak ma a királyi törvényszék előtt. Künsztler János borsosnyói lakostól, Zach Józseftől stb. legutóbb pedig Müller János borsosnyói földművestől loptak el dunyhát, vánkost, ruhát, cipőt, ennivalókat, hol az ablakon, hol a melletti lukat vájva a résen hatolva be az egyes lakosztályokba. Az így összeloptott tárgyakat Biskup Károly grabóci földművesnek adták el, ki szerződöttetett orgazdájuk volt. A kir. törvényszék Lakatos Péter, Ferenc és Tajkóna Tamást 2 évi fegyházra, Sárközi Kovács Jánost pedig 1 évi fegyházra ítélte. Biskup Károlyt, minthogy az orgazdaságot rá nem bizonyíthatták, felmentette a kir. törvényszék.

— **(Kell a pénz.)** A szinügyi bizottság ez uton is felszólítja azokat a szives adakozókat, a kik annak idejében az épülő pécsi színházra vonatkozólag bizonyos pénzösszegeket írtak alá, hogy sziveskedjenek mielőbb beküldeni az aláírt összeget Pécs város házipénztárához, mert éppen most nagy szükség van minden forintra. Ezen a címen mintegy 1500 forint várandósága van a szinügyi bizottságnak.

— **(Meggyuladt a szentsír.)** Nem kis riadalmat okozott nagyszombaton a szegszárd-újvárosi gyönyörű góth-stilusban épült templomban az az eset, hogy a szentsír hirtelen meggyuladt. Mint lapunknak írják, a pap az oltárnál a prefációkat olvasta, a kántor pedig énekelt az ájtatos néppel, midőn egyszerre a templom hátulso fülkéjéből, ahol Krisztus kápolnája el volt helyezve, valaki elkialtotta magát: — „Ég a szentsír!”

Erre a pap is elhagyta az oltárt és a szentségért sietett a sirhoz, a többiek pedig hamar vizet és szenteltvizet hoztak és nagy nehezen sikerült a lánggal égő sirt eloltani. Nagypénteken délután szintén meggyuladt a fából készült szentsír a gyertyáktól, de ekkor a kéznél levő szenteltvízzel hamarosan lelocsolták.

Elfüstölt milliók.

A novellahóstól kezdve, a ki „karosszékekben hátradőlve illatos cigarettáját füstöli”, a magnás kaszinó nagy urain keresztül, akik az Uppmann-Florok és Alvarezek mellett stürcsölök fekete kávéjukat, egész a sarki bórdárig, akinek pipájából négy krajcáros kanaszter terjeszti penetráns szagát, — minden élő halandó, a ki szivarzik, vagy dohányzik, voltaképen jövedéki illetékben robotol s az állam jövedelmét szaporítja.

kiszáradt legény mellett, mint a karó mellé kötött rózsaszál.

Hátha nem kellene azt neki még sem így átengedni! Hátha neki volna mégis jussa mennyasszonyi csokjához. Ha aztán mindjárt a halál következne is!

Egy átdorbézolt éjszaka utáni napon fogta őt el szörnyű erősen ez a bolond gondolat.

Nagyon elkeseredett hangulatban volt és az olyan Adorján-fajta emberek lelkébe csak az elkeseredett hangulattal együtt szokott beszállni a bolond szerelem hangulata is.

(Okos szerelem alatt értendő az, mely száz-ezrekkel áll kapcsolatban.)

Egy levél hevert előtte, melyben valamelyik udvari ágense azt írja neki, hogy nem tud már pénzt keríteni a számára, jó lesz nem halasztani sokáig azt a gseftet, mert megcsinálja más és akkor a nagyságos ur elmehet Kukutyinba...

Gseft! Csakugyan ez a komisz ember eltalálta az ő tervezett házasságának az igazi nevét.

Nyomorult, aljas üzlet. Elvenni a pénzeért azt a csuf leányt és ott hagyni örökre azt a másikat, azt a szépet, kedveset, bájosat, a ki tiszta szive minden lángolásával szerette őt!

Nem, nem teszi ezt meg!

Élni nem tud érte, hátha meghalna érte!

Vagy ha együtt halnának meg! Haláluk előtt legalább egyszer egyesülve egy édes, forró csókban.

A revolver ott hever előtte az asztalon. A fehér ólomgolyók előpislognak a kurta fekete csövek-ből.

Minden elszálló füstkarikával egy-egy kis pénzdarab hull bele az állampénztárba s mire az esztendő a végére ér a magyar királyi kincstár számadói megcsinálják a maguk számvetését a dohányjövédékről, csodálkozva csapja össze az ember a kezét:

— Mennyi elfüstölt millió!

S ha egy kicsikét szentimentális is hozzá, minthogy a téma most nagyon aktuális, az alföldi inségésekre gondol, akiknek nincs egy betévé falatjuk.

Most készült el a pénzügyminiszteriumban az elmúlt 1894-ik évről szóló dohányjövédéki kimutatás, amely rendkívül érdekes adatokat tartalmaz azokról a milliókról, amelyeket Magyarországon háromszázhatvanöt nap alatt elfüstölnek. A kimutatás annak a konstatación kezdődik, hogy a mult esztendő az elfüstölt milliók szempontjából nagyon kedvező volt.

Sokkal kedvezőbb, mint az 1893!

Mert 1893-ban csak 44.203.779 forint 79 krajcárt, holott 1894-ben 46.196.381 forint 14 krajcárt füstöltek el. Tehát csaknem kerek két millióval többet.

A füstfelhőknek ez a jövedelmező szaporodása nem annyira a pipásoknak, mint inkább a szivarosoknak köszönhető.

Ugy látszik, hogy az 1894-iki regényhősök kiváló sokat szívták az ő illatos havannájukat, ami viszont morálatisztikai szempontból nagyon örvendetes. Mert a modern regényhősök legnagyobb része a tilosban csatangolván, fel lehet tenni, hogy minél többet szivaroztak, annál kevesebbet — csókolóztak.

A dohányjövédéki kimutatásban egy-egy füstkarikával több, a szerelmi statisztikában egy-egy tilos csókkal kevesebbet jelent.

A számok prózája az elfüstölt szivarokról különben a következőket mondja:

1894-ben összesen 529.383.396 szivart füstöltek el, míg 1893-ban 501.314.748-at. A mult évben tehát 28.068.648 szivarral szívtak többet, mint két évvel ezelőtt.

Pénzbeli értékre váltva ezt a rengeteg mennyiségű elfüstölt dohánylevelet: a szivarok 1894-ben 17.253.834 forint 55 krajcárt juttattak az államkasszáknak, 1.146.731 forint 54 krajcárral többet, mint az előző évben.

Ennek az emelkedésnek az érdeme a Regalitás, a Vegyes külföldi szivaroké és a Cuba-Portoricoé.

A mult évben 663.289 forint 80 krajcár árát szívtak el a kilenc krajcáros Regalitásból. (8.088.900 darab.) 1893-ban ebből a szivarfajtából 7.603.300 darab fogyott el 623.470 forint 60 krajcár értékben.

Sokkal nagyobb emelkedést mutatnak a vegyes külföldi szivarok. Ezekből 1893-ban 211.382.000 darabot, 1894-ben 231.877.600 darabot fogyasztottak. (A többlet 20.495.600 darab, 461.151 forint értékben.) A legnagyobb, csaknem óriás emelkedés a Cuba-Portorico szivaroknál mutatkozik. Ezekből a szivarokból 1893-ban 18.719.200 darabot fogyasztottak, 1894-ben 71.317.659 darabot, vagyis 42.598.459 darabbal többet, mint a mult évben. Ezek a sziva-

Reszketve teszi vissza a fegyvert íróasztalába. A halál gondolatára kiül a sápadtság az arcára.

S a félelemnek és szerelmi vágyakozásnak ebben a lázas és fagyasztó hangulatában egy aljas gondolat bontakozik ki mámoros agyából.

Ha az a leány az övé lehetne így is!

Hátha megírná neki, hogy meghalt érte, nem tudott élni nélküle! S a leány eljönne ide, életben találná! Örömeben, hogy él: az övé lenne!

Meg is írta!

— Nagyon szerettem, azért haltam meg; mire ezt olvassa, én már nagyon nyugodt, csendes ember leszek. Ez a lázas esiv, mely utolsó percig magáért dobogott, ez a lihegő ajak, mely utolsó percig a maga csókja után vágyakozott s utolsó percig a maga nevét suttogta édes Ilonka — akkorára már nagyon csendes és nagyon hideg lesz. De ugy-e eljön a ravatalomhoz, ugy-e ejt egy könyvet arra a kis sebhelyre, a melyen kiszállt szerelmes lelkem!

Mikor Cserey Ilonka megkapta a levelet, az első pillanatban úgy érezte, mintha valami óriási ütös érte volna az agyát. Egy zavaros khaossszá folyt abban össze minden eszme, minden gondolat.

Pillanatokig azt hitte, hogy teljesen elveszítette az eszét. Csak lassanként kezdett egy vizsgálató, világos gondolat kibontakozni kétségbeesésének nagy sötétségéből. Követni őt a halálba! Nélküle ugy is mit ér az élet neki! Az, a ki meghalt érte, szerelmét mint valami törlesztendő adósságot, ugy hagyta reá. Le kell törlesztenie, követnie kell.

És követte.

Adorján ur azalatt odahaza cigarettázva várt a prédára, de hiába.

Egy pár hét múlva pedig megtartotta az eljegyzését Erna kisasszonnyal, a minek különben — mint a szeszál urak megjegyezték — ideje is volt már!

Vértessy Gyula.

rok 1893-ban 1.321.083 forint 20 krajcárt, 1894-ben 3.250.612 forint 31 krajcárt jövedelmeztek. (A többlet 1.959.529 forint 11 krajcár.)

Ezenkívül elfüstöltek még 1894-ben:	
Regalitást	15.027.570 darabot,
Brittanikát	2.345.100 " "
Milarest	464.500 " "
Panatelast	65.133.500 " "
Portoricot	35.957.150 " "
Finom Virginiát	422.000 " "
Virginiát	7.602.367 " "
Rövid szivart	59.472.100 " "

A kimutatás ezután a szubtilis cigarettára tér át. Az illatos és kevésbé illatos cigaretták különböző fajtájából horribilis mennyiséget szívtak el a mult esztendőben: 672.167.450 darabot. Minthegy a rózsás női ajkak sem idegenkednek a cigarettától, érdekes lenne tudni, hogy ebből a közel hétszázmillió cigarettából mennyit füstöltek el a női szájacskák, de erre az érdekes kérdésre persze hivatalos statisztika nem ad feleletet.

A cigaretták közt különben legkelendőbb volt — ami csak természetes — a Hölgyeszivarka.

40.223.104 darabot szívtak el belőle!

Melléje sorakozik a Drámaszivarka 18.964.500 darabbal, a Sportszivarka 17.435.040 darabbal és a Virginiaszivarka 11.877.600 darabbal.

Ugy látszik, a mult esztendőben a cigarettázó hölgyek is jobban buzgólkodtak, mint 1893-ban, mert a kimutatás a cigarettafogyasztás terén is örvendetes emelkedést konstataál. 1894-ben 440.564 forint 80 krajcárral több cigarettát fogyott, mint 1893-ban, vagyis összesen 5.553.966 forint 60 krajcár áru.

Havanna-szivart 1894-ben 421.700 darabot szívtak el. 1893-ban 252.925 darabot. A mult évben tehát 168.775 Havanna szivarral több füstölődött el. Ezek után a szivarok után a kincstárnak 1894-ben 62.985 forint 50 krajcár jövedelme volt.

Következnek ezután a kimutatásban azok a boldogok, akik speciállításokat szívnak s nyomban rájuk a füstölők nagy demokráciája: a dohányzók. Különleges szivart 2.105.276 darabot, különleges cigarettát 16.988.250 darabot fogyasztottak. Ezzel a füstbe ment: 3.642.470 forint 17 krajcár. Pipadohányt fogyott 15.648.648 kilogramm, 19.242.259 forint 52 krajcár értékben.

E rengeteg mennyiségű kilogramm dohány közül lényeges mennyiség esik arra a legközönségsőbb dohányra, amely a szegény emberek pipájában égett el.

Hogy mennyi szűz-dohányt füstöltek el 1894-ben, arról a kimutatás nem szól.

Bűnügyi tárgyalások a pécsi kir. törvényszéknél.

Április hó 22

- 536. Helchert Margit ellen lopás miatt.
- 355. ifj. Gatai István és társa ellen lopás miatt.
- 129. Orbán Imre és társa ellen könnyű testi sértés miatt.

Április hó 21

- 916. Maté János és társai ellen lopás miatt.
- 539. Bartelmes János és társai ellen vallás elleni vétség miatt.
- 475. Kern József és társa ellen lopás miatt.

Április hó 26.

- 2864. Zrinyi Frigyes József ellen okirat hamisítás miatt.
- 2865. Podrázta Ferenc és társa ellen lopás miatt.
- 2972. Kovács József és társai ellen rablás miatt.

TÁVIRATOK.

— **A bokszei merénylet.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A tegnap megkezdett esküdszéki tárgyalás, melyet Papp János bokszei oláh pópá indított a „Magyar Hírlap” ismeretes közleménye ellen, ma itélettel befejeztetett. A tárgyalás egyhuzamban folyt és ma hajnalban harmadfel órákor ért véget, mikor a vád-és védbeszédre került a sor. Az esküdszék verdiktje alapján a rágalmazás vádjá alól az összes vádlottak fel lettek mentve, csupán becsületsértés miatt Horváth Gyula orsz. képviselő hét napi fogházra és 50 frt pénzbüntetésre; Fenyő Sándor szerkesztő három rendbeli becsületsértésért husz napi fogházra és 60 frt pénzbüntetésre; Márkus Gyula hírlapíró két rendbeli becsületsértésért tizenegy napi fogházra és 40 frt pénzbüntetésre; Kohn Dávid hírlapíró becsületsértés vétsége miatt három napi fogházra és 20 frt pénzbüntetésre let-

tek ítelve. Az összes költségek és az ügyvédi díj 884 frtban lettek megállapítva, a mit vádlottak egyetemleg tartoznak megfizetni.

— **A király a budayári merényletről** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A „Hamburger Nachrichten” szerint Bánffy b. referálván a királynak a Hentai-szobor elleni robbantásról, a király következőleg szakította félbe: „Ach, sprechen wir nicht von diesem Bubenstück, es ist nicht der Mühe werth davon zu reden!”

— **Miniszterek Bécsben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Bánffy b. miniszterelnök: a király ma két órákor külön kihallgatáson fogadta. Bánffy b. Jósika Samu b. miniszterrel együtt ma este visszajönnek Budapestre. Dániel és Lukács miniszterek Bécsben maradnak Wurmbrand osztrák miniszterrel értekezendők a déli vasut államosítása ügyében.

— **As operett király.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Most már befejezett dolog, hogy Milán exkirály kibékül Natáliával, a kinek fogadására Milán Nisből Belgrádba utazik. Ugy látszik, elfogyott a pénze.

— **Tisztelgő papok.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A főváros papsága ma délután tisztelgett Agliardi nunciussal, a kiket Caelka Nándor érseki helynök vezetett a nuncius elé.

— **Nagy tús a főváros közelében.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Tegnap este Szent-Éndrén óriási tűzvész pusztított. Leégett a község fele. A szerb püspöki templom tetőzete bedőlt és a harangok lezuhantak.

— **Szerbiai választások.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Belgrádból jelentik, hogy a most folyó választásoknál a haladó-párt fog, még pedig jelentékeny többséggel győzni; minthogy a radikális és liberális párt nagy része a pártvezetőségek által kiadott jelszó dacára, hogy t. i. a választásoktól tartózkodjanak, el van határozva, hogy a választásokban résztvesz. Több liberális és radikális képviselő megválasztása várható. A szkupstina elnökeül Nikolajevics Szvetovics volt miniszterelnököt emlegetik. A szkupstina f. hó 22-én fog Nisben összeülni. Az udvar 21-én utazik Nisbe.

— **Angol főnhatóság terjedése.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A „Times”-nek Simlából jelentik, hogy az indiai kormány Lowe tábornok által tudatta Mura khánnal, hogy csakis feltétlen meghódolást fogad el.

A budapesti áru- és értéktőzede hivatalos árjegyzése.

— Április 19-án. —

Buza készáru	7.08	Magy. nyaroménysorsaj.	162.26
„ tavaszra	6.96	Tisszaszállítási kölcs.	152.50
„ őszre	7.02	Osztr. papírjárdék	102.—
Rozs	5.85	„ arany	123.50
Arpa	6.40	„ korona	101.—
Kukoricza	6.75	1864-iki sorsaj	199.25
Zab	6.58	Magy. vörös ker. sorsaj.	11.58
Káp. repce	10.55	Osztrák	17.50
Magy. aranyjárdék	123.55	Olasz	12.50
„ koronajárdék	94.25	Bazilika-sorsajegy	8.75
Regalé-kötvény	101.—	Jószív-sorsajegy	2.90

VASUTI MENETREND.

PÉCSRE ÉRKEZIK.

Budapestről	1804. sz. szem. von. reggel 5 ó. 15 p.
B.-Bród-ól	1807. sz. szem. von. reggel 8 ó. 01 p.
Uj-Dombóváról	1842. sz. vegy. von. reggel 8 ó. 23 p.
Becsből	6302. sz. szem. von. d. e. 9 ó. 39 p.
B.-Bródról	1805. sz. szem. von. d. e. 11 ó. 18 p.
Budapestről	1806. sz. szem. von. d. u. 4 ó. 08 p.
Vinkovozéről	6301. sz. szem. von. d. u. 5 ó. 50 p.
Budapestről	1802. sz. gyors. von. este 7 ó. 44 p.
Becsből	6312. sz. vegy. von. este 8 ó. — p.
B.-Bródból	1808. sz. szem. von. éjjel 11 ó. 02 p.

PÉCSRŐL INDUL:

B.-Bród felé	1804. sz. szem. von. reggel 5 óra 35 p.
Budapest	1801. sz. gyors. von. reggel 8 óra 24 p.
Bécs	6311. sz. vegy. von. reggel 8 óra 29 p.
Vinkovoze	6302. sz. szem. von. reggel 9 óra 49 p.
Budapest	1805. sz. szem. von. d. e. 11 óra 34 p.
Uj-Dombóvár	1858. sz. vegy. von. d. u. 2 óra 44 p.
B.-Bród	1806. sz. szem. von. d. u. 4 óra 20 p.
Bécs	6301. sz. szem. von. este 6 óra 32 p.
B.-Bród	1808. sz. szem. von. este 8 óra 13 p.
Budapest	1803. sz. szem. von. éjjel 11 óra 30.

Laptulajdonos
SZAUTTER GUSZTÁV

Felolós szerkesztő
PLEININGER FERENC.

TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések jutányosáron
vétetnek föl kiadóhiva-
talunkban.

Egy bolthelyiség

a királyi tábla épületében

május hó elsejétől bérbé adandó. — Bővebbet a
kiadóhivatalban.

ZONGORA RAKTÁR

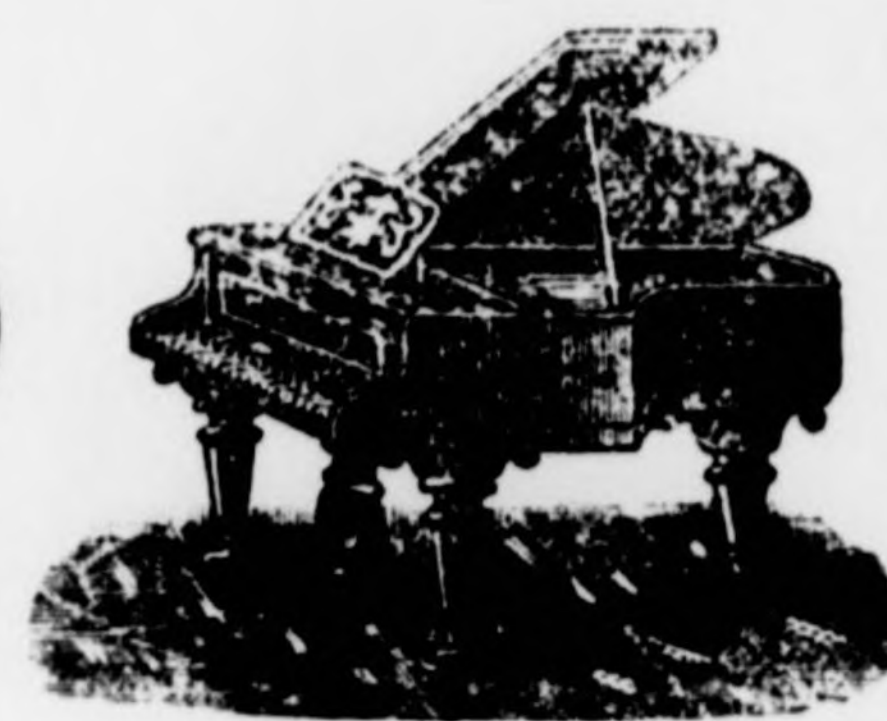
XXXXXXXXXX

és

kölcsönző

INTÉZET

XXXXXXXXXX

THIERFELDER A. BÉCS

VIII/3. Burggasse 71.

Legnagyobb raktár zongora és harmóniákban.
Eladás készpénzfizetés és részletfizetésre.

Olcsó kölcsön díjak.
Bécs és a vidék részére

Marxreiter

ajánlja a legújabb mintákkal dusan felszerelt
szoba-, disz- és templom-festészeti
üzletét.

Szolid munka, jutányos árak.

Pécsett, Zrinyi-utca 3. sz.

Hirdetmény.

A felszámolás alatt álló

„pécsi egyesült külvárosi takarékpénztár“

1895. évi május hó 5-én délelőtt 10 órakor

hivatalos helyiségében: János-utca 3. szám (Áronffy-féle házban)

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart, melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 14. § árá *) való hivatkozással tisztelettel meg-
hivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

- a felszámoló jelentése eddigi működésükről.
- a felügyelő bizottság jelentése.
- bejelentett indítványok tárgyalása.

A felszámoló-bizottság.

*) 14. A közgyűlésen szavazattal csak azon részvényesek bírnak, kiknek részvényei az in-
tézeti reazvénykönyvében 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt neveikre irattak és kik részvé-
nyeiket a közgyűlés napja előtt az intézetnél letették.

Üzlet-megnyitás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Pécsett, király-utca, Bazár épület udvari helyiségében**
a gazdák tejcsarnoka szomszédságában

ZENTLER-féle

cs. és kir. szab. udvari férfi- és gyermekruha gyár pécsi raktára
cézég alatt

kész férfi- és gyermekruha üzletet
nyitottam.

Nagy választéku raktárt tartok legdivatosabb kiállítású kész férfi és gyermek ruhákban rendkívül olcsó árakon.
Merték szerint megrendeléseket elfogadok és azt legrövidebb idő alatt pontosan eszközölöm.
Minél számosabb látogatást kér

tisztelettel

SCHMITZ SOMA.

a Zentler-féle cs. és kir. szab. udvari férfi és gyermekruha gyár pécsi üzletvezetője.